דה מרקר – 26.5.09

TheMarker

קפיצת מדרגה כלכלית / גלעד שר

הזינוק של ישראל תלוי בחינוך ובהפסקת ההתנחלויות

מקבלי ההחלטות בישראל מתקשים לעצב מדיניות לאומית ארוכת־טווח ואסטרטגיה ברורה. החלטות מתקבלות לטווח הפוליטי הקצר, ובמקרים רבים לאו דווקא משיקולים לאומיים עניניים.

אם כך הדבר, האם קפיצה התפתחותית היא אכן בת השגה? הנה שלוש נקודות שיכולות לעזור לישראל לבצע קפיצת מדרגה באיכות החיים של אזרחיה.

● **ההון האנושי:** במשך שנים, הנכסים שהקנו לישראל יתרון יחסי ושיעורי צמיחה גבוהים, הם נכסי ההון האנושי – ההשכלה, הרוח והידע. השילוב בין גלי העלייה וההון האנושי שהביאו עמה, לבין החזון, היזמות, החרשנות ויכולת האלתור – הניב תנופת פיתוח טכנולוגית, תעשייתית ואינטלקטואלית. ואולם בעשורים האחרונים אנו עדים למגמה מדאיגה של בריחת מוחות בהיקפים אדירים מן המדינה אל מחוצה לה. מספר הישראלים החברים כיום בסגל הבכיר של אוניברסיטאות בארה"ב הוא כ-1,400 – שיעור השווה לכ-27% מכלל חברי הסגל האקדמי באוניברסיטאות בישראל.

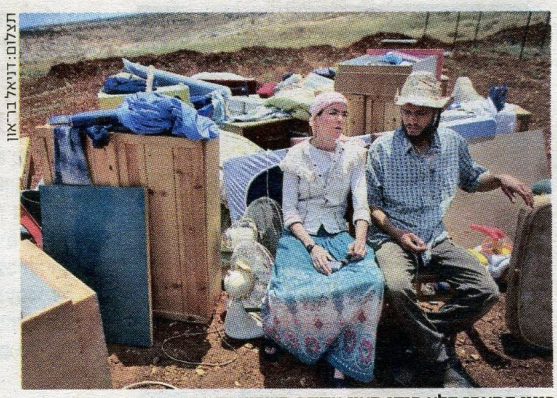
אובדן ההון האנושי הוא סכנה לעתיד ישראל, אך מכיוון שאין לתופעה ביטוי פלסטי הנראה לעין – קל להתעלם ממנה. זו טעות גדולה. דרך המלך להזנקתה של כלכלת ישראל ולצירופה למועדון 15 המדינות המפותחות בעולם סלולה על מדשאות הקמפוסים, בתי הספר ואפילו גני הילדים. במסגרת שורה של צעדי תיקון ורפורמות, יש להשקיע מאסיווית בתקציבי מחקר במוסדות להשכלה גבוהה, להקצות תקנים לצורך קליטת מדענים ואקדמאים המבקשים לחזור מחו"ל, ולצמצם את מספר התלמידים בכיתות הלימוד. במקביל, יש ליצור תמריצים להעלאת רמת המורים ולשדרוג מעמדו של מקצוע ההוראה. רק בשילוב של כל אלה ישוקם היתרון היחסי של ישראל על פני מדינות אחרות.

● **הגבולות:** בפתח העשור השביעי לקיומה של המדינה, אין לישראל גבולות מוכרים לכל שטחה ולא חוקה, החיוניים להבטיח את זהותה כמדינת העם היהודי, ציונית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות. המציאות הדמוגרפית המתהווה בשטח שממערב לירדן מעמידה בסיכון את זהותנו הלאומית ואת הסוליריות הפנימית, שהיו יסודות עיקריים בשנותיה הראשונות של המדינה. מבחינה גיאו־פוליטית, נוכח האיום האירני וההקצנה הפונדמנטליסטית בחלק מהעולם האיסלאמי, ככל שחולף הזמן מצטמצמת האפשרות לסיים את הסכסוך הישראלי־פלסטיני בהסכם על בסיס העיקרון של שתי מדינות לשני עמים.

השגת הסדר מדיני אזורי, ובמסגרתו שתי מדינות לשני עמים, תפסיק את החלוקה הבלתי צודקת של משאבים והשקעתם בפיתוח ההתנחלויות, שהביאו לקיפאון בצמיחה, להרחבת הפערים החברתיים ולהרחקתה של ישראל מהשווקים הבינלאומיים. בכל מקרה, בין בדרך של הסכם או הסדר שיושג במו"מ בין הצדדים, ובין בדרך של היפרדות יזומה על ידי ישראל, שתקבע את גבולותיה, נכון לנו להיפרד מהאוכלוסייה הפלסטינית. ההיפרדות תאפשר קביעת גבול ברור ותאפשר להתרכז בבניית היכולת הצבאית האסטרטגית ובחיזוקה, ולהפנות משאבים ליעדים לאומיים שיאפשרו את קפיצת המדרגה המקווה.

● **שילוב במשק:** מכשול נוסף בדרך להזנקת כלכלת ישראל הוא הדרתם של ערבים וחרדים ממעגל העבודה. זו תופעה המעכבת את צמצום הפער בתוצר לנפש בהשוואה למדינות המפותחות. 67% מהנשים הערביות לא נוטלות חלק במעגל העבודה, ו-30% מהגברים הערבים הם בלתי מועסקים. אצל החרדים היחס הפוך, אך חמור לא פחות: 59% מהגברים לא מועסקים, ו-45% מהנשים לא עובדות. במקביל, שיעור הגידול המהיר בקרב החרדים והערבים, לצד רמת ההכנסה הנמוכה למשק בית, מטילים על קבוצת הרוב נטל כלכלי כבד. בכך צריך לטפל – לא בהזרמה מקרית ופופוליסטית של כספים, אלא כפרויקט לאומי.

הכותב היה מנהל לשכת ראש הממשלה וראש צוות המו"מ המדיני בקמפ דייוויד (99')



צילום: דודו בראון

פינוי המאחז הלא חוקי מעוז אסתר, בשבוע שעבר

השגת הסדר מדיני אזורי תפסיק את החלוקה הבלתי צודקת של משאבים והשקעתם בפיתוח ההתנחלויות, שהביאו לקיפאון בצמיחה, להרחבת הפערים החברתיים ולהרחקת ישראל מהשווקים הבינלאומיים

כנס ישראל 15

יום שני 8.6.2009

מלון דן פנורמה, תל אביב

מכון ראות THE BEUT INSTITUTE בשיתוף TheMarker

לפרטים: 03-5133650 או convention@themarker.com